

UNA HISTÒRIA DINS LA MEVA HISTÒRIA

EL NEN I EL TITELLA

En aquest petit i bonic poblet de Cabrera de Mar, banyat pel Mediterrani i acotxat per muntanyes plenes de bona i frondosa vegetació, és on vaig néixer i viure la meva infantesa i adolescència. Després de casar-me i allunyar-me'n uns quants anys, he tornat, ja jubilat, a les meves arrels per gaudir del seu dia a dia tranquil i de la seva gent. En el meu retorn, però, he trobat en general un canvi considerable. M'ho miro i penso que és molt bo i necessari el progrés i el desenvolupament, encara que sovint potser ens sembli un xic desmesurat, però el que s'ha perdut és l'encís i l'encant dels anys passats on tothom coneixia tothom, en què el temps passava lentament sense els neguits ni les presses d'avui. Aleshores s'esperava amb il·lusió que fos Nadal per reunir al voltant de la taula tota la família per xerrar veure xampany i fer xerinola les Festes Majors, els balls a l'envelat, les tardes de cinema del diumenge...

Llavors el dia semblava tenir vint-i-cinc hores, el sol era el rellotge que movia el poble i la seva gent, sobretot la pagesia, que aleshores era motor de l'economia dels habitants, juntament amb la fabrica de teixits, on hi treballava una altra part important de la gent del poble, la majoria dones que a més de la feixuga feina de la casa, ajudaven amb el minso sou que els pagaven, a les despeses generals de la casa, ja que la majoria de famílies vivien sovint a casa amb els avis, a més d'algun oncle o tieta solters i un mínim de dos o tres fills.

Quan ja feia un parell d'anys d'haver tornat a viure a Cabrera, la tarda d'un encara xafogós setembre vaig sortir per donar un tomb i retornar, de pas, un llibre a la biblioteca. De camí vaig veure asseguda en un banc de la tranquil·la plaça del poble una dona molt longeva en anys, i vaig atansar-m'hi. Vestia de manera senzilla, tenia els ulls un xic enfonsats, la cara i les mans de pell arrugada, el cabell blanc i el rostre serè. Tenia un bastó repenjat a un cantó del banc. Després de saludar-nos va dir-me que es deia Lola i que havia viscut fa un munt d'anys a Cabrera, però que ara vivia a Barcelona. Vaig demanar-li, després de dir-li qui era i que vivia aquí, si podia seure i fer-la petar una estona. Volia saber com eren, en aquell temps, Cabrera i la seva gent. Parlarem de molts i entranyables fets de les famílies que vivien al poble aleshores. Quan les anomenava, jo encara les podia recordar. Tenia la veu clara, pausada i dolça, i per la seva edat gaudia d'una memòria i claredat mental envejables.

Sentírem tocar les sis al campanar de l'església.

Va ser llavors quan va començar a contar-me que havia conegut una parella de titellaires que també vivien al poble i que una tarda d'agost de fa molts anys va viure asseguda al pedrís de darrere la font, aquesta potser trista, però al mateix temps bonica i tendre història. Una història que va passar en aquesta plaça, llavors encara de sorra on jugava la mainada amb la pilota o a saltar a corda, i avui coberta amb llambordes i plena de vehicles.

En Quim, el titellaire, d'una trentena d'anys, allargassat, bru de pell i cabell rinxolat i la Tina, la seva companya, que en tenia una mica més de vint-i-cinc, també de pell bruna, cabell molt curt i ulls de color gris clar, eren una parella de rodamóns que anaven per pobles i ciutats amb el seu petit teatrí i un parell de maletes plenes de titelles.

No havien tingut fills i per això els agradava molt fer feliços i veure riure totes les nenes i nens dels llocs on anaven. Vivien en una casa als afores del poble, passant per davant de les monges i més amunt de cal Sastre, anant pel camí d'Agell. Al porxo hi tenien el taller per construir titelles nous i refer el material dels seus espectacles de marionetes, sempre obert a tothom que s'acostés a veure els personatges que, amb molta destresa, feien moure al teatrí.

Algunes històries que representaven eren inventades i creades per ells mateixos, però també els agradava representar les històries clàssiques de tota la vida: la bruixa i el mag, la princesa i el príncep, la caputxeta i el llop, el lladre i el sereno, el tanoca i l'espavilat.. Tenien una marioneta, l'Estel, que era una noia de fesomia molt bonica, amb els cabells rossos plens de rínxols i que encara no tenia parella. Ja feia temps que en Quim pensava que li mancava un jove xicot per empaitar-la i cantar-li cançons d'amor sota el balcó. Ja tenien preparat fins l'últim detall, el teatrí, els fils, els titelles, els contes, el caramel de pal per regalar als nens en acabar la funció, ja que aquí, com sabeu, el primer dia d'agost és la Festa Major.

A mig juliol, després d'esmorzar, en Quim va sortir a fer una passejada pels camins propers al poble i allà on s'acabava un llarg camp d'una vella masia, en un revolt abans d'arribar al peu del bosc, va veure dos homes que amb destrals, pics i pales havien tallat el tronc, les branques i arrencat la soca d'un formós avellaner. S'hi va acostar i abans que carreguessin la llenya a un camió, va demanar si li donarien un tronc un xic gruixut pensant en fer el company de l'Estel, ja que la fusta d'aquest arbre és relativament tova, flexible i fa de molt bon treballar. Aquells dos treballadors li van dir que sí, que agafés el que volgués, ja que tota la llenya aniria a la serradora per fer-ne llenya per quan fes fred a l'hivern. No del tot content tornà cap a casa, amb el tronc i unes branques més

primes. En arribar a casa va explicar a la Tina el que havia passat i que estava un xic enfadat i trist pel fet que haguessin tallat l'arbre.

Però el mal ja estava fet i almenys si feia un personatge d'aquella fusta pel seu teatrí, continuaria d'alguna manera tenint vida. Tot seguit entrà al taller per començar a donar forma al que seria la parella de l'Estel, ja que es trobava molt sola, sense saber ni pensar com acabarien tots aquells esdeveniments que estava vivint en aquells moments i que en l'espectacle d'aquella Festa Major tindria per protagonista aquell personatge que començava a construir per la nova història.

Va decidir que el faria un xic escardalenc, pigat de cara, de cabell castany, de posat murri, tarannà decidit i bastant trapella, potser pensant en què la seva mare li explicava que ell, en Quim, de petit era així. No tenia massa temps ja que mancaven pocs dies i volia donar-li vida per la Festa Major amb una nova història que feia temps que amb la Tina ja tenien pensada i escrita.

Va treballar de valent i dos dies abans de l'actuació a la plaça, ja tenia llest el nou personatge. Cames i braços llargs, cara pigada, ulls negres i vius, pell blanca i galtes rosades. El va vestir amb pantalons verds fins sota genoll, camisa de quadrets, jersei vermell, mitjons també vermells i botins negres. El va mirar i contemplar diverses vegades pensant que li havia quedat prou guapo i digne per ser la parella de l'Estel. D'acord amb la Tina li posaren per nom Jaumet.

Arribat el dia, quan eren les sis de la tarda i el campanar ja feia ombra a la plaça, asseguts a terra, davant del teatret hi havia una trentena de nens i nenes fent xivarri i esperant aspectants el moment màgic dels contes i les històries d'aquells ninots que prenien vida, moviment i veu de les mans d'en Quim i la Tina.

S'obrí el telonet, es va fer el silenci i començà la funció amb el conte de la caputxeta i el llop, després el de lladres i serenos i el de la bruixa i el mag. Els nens i nenes, estones bocabadats, estones rient, cridant i aplaudint vivien cada moment com si fos realitat i ells fossin els protagonistes. Tot anava molt bé, però quan es disposava a presentar la nova història amb la noia dels rinxols rossos i per primer cop en Jaumet, en Quim havia vist que durant les altres històries, un nen que estava assegut a la punta de la segona fila, no reia, ni cridava i ni tan sols es movia. Tenia la cara apagada, trista i la mirada perduda. La Tina va fer córrer el telonet de l'escenari, va sortir en Jaumet amb el cap cot i s'assegué a la punta de la fusta de l'escenari. Després de mirar tota la mainada, quieta i callada esperant la nova història, va dirigir la mirada al nen de cara trista assegut a la punta de la segona fila i li digué:

-Com et dius? - li va preguntar en Jaumet.

-Pau.

-Que no t'agraden els titelles ?

-Sí.

-Doncs per què no rius, crides i et diverteixes com els altres nens?

-És que estic trist i un xic enfadat encara.

-Els nens com tu no poden estar tristos. Han de jugar, saltar, córrer i riure. Com és que estàs trist i enfadat? Apropa't i explica'm què et passa.

En Pau s'hi atansà i li explicà que quan tenia quatre anys, junt amb el seu pare, a la punta d'un camp de sobre el camí a prop de la masia van sembrar un arbre, un avellaner, i que en poc temps van veure que, malgrat el fred de l'hivern i la sequera de l'estiu, havia crescut molt i fins i tot ja en sortia algun fruit.

- Jo quan tornava de l'escola passava per allà el mirava i cuidava, l'estimava molt.

-Això esta molt bé, però què ha passat?

-Fa un any el pare ens va deixar, va morir d'una greu malaltia. Sovint jo anava al peu de l'avellaner i li explicava coses de l'escola, del que feia amb els amics, de com ajudava la mare i cuidava l'àvia... Això em feia estar menys trist i tornava més content a casa. Però un dia fa dues setmanes quan vaig arribar al lloc on hi havia l'arbre, ja no li vaig trobar. Sense dir ni preguntar res a ningú, havien arrencat l'arbre per poder eixamplar el revolt del camí. És per això que estic molt trist, perquè he perdut un record molt viu i proper que tenia del meu pare .

En Quim, amb un nus a la gola, no va poder continuar la funció pensant de quina manera li podria explicar d'on sortia el nou personatge que avui havia de presentar amb una nova història. Com sempre, en acabar, la Tina va repartir als nens i nenes un caramel de pal. En Quim i la Tina, sortint del darrere del teatrí van agafar en Jaumet, un caramel de pal i van anar a seure al costat d'en Pau.

En Quim mirant-li als ulls i amb veu trencada per l'emoció li digué:

-Escolta'm, Pau. La Tina i jo sentim molt que teu pare us deixés massa d'hora encara, però pensem que, potser avui, podem fer que estiguis menys trist.

Fa dues setmanes passejant pel camí del costat d'aquell camp vaig veure com dos homes tallaven i arrencaven l'arbre. Aleshores, també disgustat pel que havia vist i no podent fer res per impedir-ho, vaig adonar-me que un dels troncs m'aniria bé per construir el nou personatge, la parella de l'Estel i els vaig demanar si em podrien donar aquell tronc, pensant que així seguiria donant vida a l'arbre. Van dir-me que sí, que cap

problema. Doncs... saps Pau? En Jaumet, aquest titella que avui havia de fer la seva primera actuació, ha sortit del tronc i les branques d'aquell avellaner que tu i el teu pare havíeu sembrat.

La Tina i jo volem regalar-te'l perquè el tinguis a casa i puguis continuar explicant les teves coses al teu pare com ho feies a l'avellaner del camí.

Aleshores la cara d'en Pau es va il·luminar, agafant en Jaumet va abraçar-lo i també ens va abraçar a la Tina i a mi. Ens va donar les gràcies i fent-nos un petó va marxar saltant i rient cap a casa per ensenyar-li i explicar-li a la seva mare.

En aquell moment, jo vaig ser l'home més feliç del món. Ens vam abraçar amb la Tina i començarem a recollir i desar les coses. En posar els titelles a les maletes on dormien esperant la següent funció en algun altre poblet, ens adonarem que a tots els titelles se'ls havia escapat una llàgrima galtes avall i, molt especialment, a l'Estel.

A la tardor, en Quim a la vora d'un camí, en un bosc del poble veí va trobar un tronc d'una branca que el vent havia esbessat i fet caure a terra d'un arbre bastant gran.

Durant el temps d'hivern, quan no tenien tanta feina anant per les places, va tornar a donar vida a un xicot de cara pigada, de posat murri i un xic trapella per fer de parella a l'Estel, la noia dels rínxols rossos.

En acabar d'explicar-me aquella història, dues llàgrimes s'escaparen dels ulls enfonsats d'aquella dona i amb una veu melindrosa em digué:

-En aquell nou personatge, en Quim i la Tina, li posaren per nom Pau.

Dos anys després, aquella parella de titellaires deixaren de viure a Cabrera.

Emocionats per la complicitat amb què havíem reviscut aquells fets, ens vam acomiadar. Un taxi la venia a buscar per retornar-la a Barcelona.

Després d'uns dies d'aquesta trobada, un home també amb un munt d'anys viscuts va dir-me que em va veure aquell dia parlant a la plaça amb la Lola, que havia viscut a Cabrera en una petita masia amb el seu fill Enric, la seva dona l'Anna i el seu nét en Pau. Ara la Lola viu a Barcelona en una residència i, de tant en tant, ve a visitar el poble per recordar temps passats i anar a veure al cementiri la tomba del seu fill.

Llavors em vaig adonar que la Lola era l'àvia d'en Pau, d'aquell nen de cara trista que seia a la punta de la segona fila aquell primer d'agost dia de la Festa Major de fa molts anys, en què en pocs moments la vida va canviar per *EL NEN I EL TITELLA*.

Sant Jordi 2017